

Hirtshals ligger på en fremskudt bastion ud i Skagerrak mellem Jammerbugten og Tannis Bugt. Denne beliggenhed har stor betydning for, hvilke fugle der ses i årets løb i Hirtshals.

Vigtige trækruter for fuglene går forbi Hirtshals. Et stort træk af vandfugle følger Jyllands vestkyst både forår og efterår, og også mange landfugle følger kysten på trækket. Derfor kan man se ganske mange arter og høje antal på gode trækdage.

På forårstrækket drejer de fleste af de trækkende fugle mod øst og følger kysten videre til Skagen, hvor de enten trækker over mod Sverige eller for en del havfugles vedkommende ned i Kattegat. For landfuglenes vedkommende, så er det ofte iagttaget, at fuglene drejer mod øst/nordøst, før de når selve Hirtshals by. Det skyldes formodentlig, at de allerede nogle kilometer før Hirtshals kan se fra luften, at kysten slår et knæk, og deres primære trækdirift (eller erfaring) siger dem, at de skal holde kurs mod øst/nordøst. Enkelte fugle fortsætter dog fra Hirtshals og direkte mod nord til Norge. Det ses blandt andet for Storskarv, Spurvehøg, Dværgfalk samt gæs.

Også efterårstrækket af havfugle følger i høj grad kysten, og de fleste fugle kommer tilflyvende fra øst og drejer så mod sydvest ved Hirtshals. Mange gange er dog iagttaget direkte indtræk fra retninger mellem nord og nord-vest, dvs direkte fra Norge, af fugle som Kortnæbbet Gås, Dværgfalk, Spurvehøg, Mosehornugle samt en del småfugle-arter.

Hirtshals By

I Hirtshals by kan ses nogle af Danmarks sidste ynglepar af Toplærke. Det mest sikre sted er nok centrum ved Rådhuset/Stationen og ned mod havneterrænet. Det skal også lige nævnes, at der ofte er set Vandstær og Isfugl i Folkeparken, der huser en lille sø, som gennemløbes af Emmersbækken.

Hirtshals Fyr

Hirtshals Fyr ligger på en ler-knude 28 meter over havet. Herfra har man en glimrende oversigt over havet og kysten. Derfor er området meget brugt som observationssted for fugletræk. Der er mange muligheder for placering, når man vil overvåge trækket. Her nævnes de fire nok mest benyttede steder.

- 1) En bunker lige syd for fyret. Denne observationspost kan benyttes, når det er rimeligt godt vejr, dvs. ikke for megen vind og nedbør. Fordelen ved denne post er det gode overblik over både hav og land. Blandt andet kan man høre de overtrækkende fugles kald.
- 2) Signalhuset lidt længere fra fyret mod sydvest. Her kan man stå i læ af den lille bygning, hvis der er lidt friskere vind eller småregn, og man har stadig god oversigt over trækket over land.
- 3) Bunker nr. 59, der er en tidligere kanonstilling fra anden verdenskrig. Her er der læ og ly, når elementerne raser, og der er chance for stormsvale, Sabine-

måge og andre spændende havfugle. Til gengæld har man næsten kun udsyn til havet, og man overser således let eventuelle overflyvende fugle. Der er adgang til bunkeren ad en trappe foroven. Hvis man skal kunne se ordentligt for hinanden, kan der højst være 3-4 fuglekiggere med teleskoper inde i kanonstillingen.

- 4) Leret er navnet på det flade stykke syd for campingpladsen – med en skulptur, der forestiller en fugl. Man er i tilpas højde over havet, så man har et godt overblik. Man kan køre med bil helt ud til kanten, så man evt. kan stå i læ af bilen.

Neden for fyrbakken ligger et stenrev ud for kysten, og her kan året rundt ses mange Ederfugl og Sortand, og ind i mellem ses også set Fløjsand, Havlit og Knortegås – samt Brilleand ved et par lejligheder. I vinterhalvåret bør man checke stenstranden for Sortgrå Ryle.

I fyrets nærmeste omegn ligger en del småkrat af især gran og hybenroser. Der er anlagt en del stier i området for at give let adgang til bunker-anlæggene, og de er glimrende til brug ved kratlusk. Der er gennem tiden iagttaget mange småfuglearter i krattene.

Hirtshals Havn

Det kan godt være svært at orientere sig på havnen, og man skal tage hensyn til de arbejdende og deres udstyr. Havnen er naturligt delt i Vesthavnen, Colorline-området i midten, samt Østhavnen. Strækningen langs kajkanten fra det vestlige molehoved til det østlige er 4,5 km, så det er en fordel med en bil, hvis man vil rundt på hele havnen. Man kan også komme tættere på mågerne, når man er i bil. Det er nok værd at lægge mærke til, om der

Udsigt fra fyret mod nord. Til venstre ses p-pladsen på Leret med fugleskulptur. Et fint observationspunkt. Nederst i billedet campingpladsen, hvor man kan se efter rastende stenpikkere og andet. Stranden på billedet kaldes Husmorstranden. I baggrunden ses fra venstre Dækmolen, indsejlingen med Vest- og Østmolen, og lidt af Vesthavnen.

renses eller losses fisk et sted i havnen, for det tiltrækker mågerne. Når færgerne kommer ind, hvirvler deres skruer fødeemner op til overfladen, og derfor følges de ofte af måger. Her nævnes nogle af de mest oplagte lokaliteter:

- 1) Husmorstranden kaldes stranden mellem fyrbakken og vestmolen. Her raster ofte måger, som man kan se ved at stikke hovedet op over betonmuren, men pas på ikke at jage hele flokken på vingerne.
- 2) Vestmolen. Fra molehovedet har man et godt overblik over indsejlingen, dækmolen og østmolehovedet, hvor Riderne har en yngleplads. På dækmolen kan bl.a. ses Sortgrå Ryle i vinterhalvåret. Stedet kan også bruges ved ret kraftig vind, da man kan sidde i læ af betonmurene, som også kan bruges som albuestøtte.
- 3) Havnekontoret er også et godt sted at få overblik

over både de indre bassiner og yderhavnen.

- 4) Østhavnen overskues bedst fra Notkajen ved Cosmos Trawl. Her kan man også se over mod flydedokken (Katedralen), hvor Riderne yngler.

Hirtshals Øststrand

Stranden øst for Hirtshals er et meget benyttet sted for rastende måger, og det kan være udbytterigt at gå dem efter i sømmene. Der er fra tid til anden pytter og vandansamlinger på stranden, og i vadefuglenes trækperioder benyttes disse af vadefugle til fouragering. På den øvre del af stranden er der et par mindre søer, bevokset med siv, tagrør, m.m., som er værd at checke for vandfugle, pibere m.m. Desuden fladvandede, delvist bevoksede sumpområder (med bl.a. hullæber), der benyttes af pibere og andre småfugle. Især i november ses ofte Enkeltbekkasin her.

Udsigt fra fyret mod vest-sydvest. I forgrunden til venstre ses den højest beliggende bunker, hvorfra der er godt udsyn. I baggrunden signalhuset, hvor man kan stå i læ for sydlige vinde, og til højre på skrænten en bunker, der kan benyttes i blæsende og regnfuldt vejr.

